

till extraläraren bekostas af enskilda personer. Lärjungeantalet, som redan nu är för stort för undervisningens meddelande på endast två klasser, blir utan tvifvel nästa hösttermin ännu större. För nästkommande läsår blir sålunda än mer behöfligt att undervisning meddelas på tre klasser; men den enskilda välviljan kan svårigen, i synnerhet under nuvarande förhållanden, än ytterligare tagas i anspråk, hvarför skolan och dess lärare för undervisningens ordentliga upprätthållande skulle komma i verklig förlägenhet, så framt ej Riksdagen ville behjerta och tillgodose skolans och ortens behof.

På grund af hvad jag sålunda anfört och då samma grunder, som i den Kongl. propositionen anföras för upprättandet af ett nytt treklassigt läroverk i Motala, i väsentliga delar äro för handen äfven beträffande förändringen af Hjo tvåklassiga pedagogi, samt då vidare denna förändring med endast en obetydlighet, eller omkring 2,400 kronor, komme att öka statsutgifterna och då sålunda tidens ekonomiska svårigheter ej torde kunna lägga några hinder i vägen härför, tillåter jag mig vördsamast föreslå,

att Riksdagen måtte för sin del besluta, att Hjo tvåklassiga pedagogi, under enahanda vilkor som för beviljandet af dylika anslag hittills stadgats, må till treklassigt allmänt läroverk förändras, samt bevilja härför erforderligt anslag.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1879.

J. Sandvall.

N:o 98.

Af Herr **A. J. Lyth**: *Om underdånig skrifvelse angående utläggande af ett fyrskepp på grundet Kopparstenarne.*

Bland undervattensref i norra delen af Östersjön finnes knappt något för sjöfarten farligare och mera hinderligt än Kopparstenarne.

Vid de undersökningar af detta grund, som på senare tider blifvit gjorda, är utrönt, att detsamma, beläget ungefär 3 sjömil norr om Gotska Sandön, består af 5 särskilda, små *grundklackar* med vattendjup från 2 till 18 fot samt liggande i en nära nog rak linia från S. V. till N. O. och sträckande sig ungefär 10,200 fot i längd. — Dessa grundklackar, emellan hvilka segeldjup finnas, omgifvas af en omkring 20,000 fot lång, men mycket smal bank med djup af högst 10 famnar. — På alla sidor om denna bank och flerstädes i närheten af grundklackarna möta bråddjup.

Sorgliga och för känslan upprörande äro skildringarna af de skeppsbrott och sjöolyckor, som tid efter annan timat på detta grund och ändock känna vi utan tvifvel endast ett fåtal af dessa olyckor. — De flesta och sorgligaste bland dem äro troligtvis höljda af ett ogenomträngligt mörker, emedan ingen lefvande kommit tillbaka för att beskrifva dem. Men fastän de, så att säga, falla inom området af *hafvets hemiska sagor* och sålunda blott af vår aning kunna fattas, så äro de derföre ej mindre verkliga.

Under sådana förhållanden är det ej underligt om Kopparstenarne utgör en förskräckelse för den sjöfarande, som färdas från norra till södra delen af Östersjön eller tvärtom, synnerligen som detta grund ligger nästan midt i det farvatten han har att passera, der han till följd af vind eller af andra orsaker måste styra kurs vester om Gotland.

Till följd af derom inlemnad motion anhöll 1853—54 årens Riksdag hos Kongl. Maj:t, »att så snart nödiga tillgångar för uppförande af 2:ne fyrar på Gotska Sandön kunna af Lots- och Fyrningsmedlen beredas, denna fyranläggning må bringas till stånd.» Dessa begge fyrar uppfördes visserligen kort derefter, men det dermed afsedda hufvudändamålet, nemligen att skydda och varna för Kopparstenarnes grund, har derigenom blott ofullkomligt och i någon ringa mån vunnits, alldenstund Kopparstenarne endast vid klar luft falla inom Sandöfyrarnas ljusområde. — Ja, för skepp, som komma norr ifrån blir denna fyranstalt mången gång nästan utan all nytta, emedan Sandöfyrarne just då komma i sigte, när skeppet träffar det farliga grundet. Samningen häraf inses bäst genom de många skeppsoolyckor, hvilka äfven efter uppförandet af Sandöfyrarne inträffat vid Kopparstenarne och Gotska Sandön. Enligt en af vederbörlig myndighet mig benäget lemnad uppgift utgör nemligen antalet af dessa kända olyckor under de sistförflutna 10 åren 1868—78 tillsamman 18 eller nära nog 2:ne årligen, hvarvid flere menniskolif blifvit spilda. Det sista skeppsbrottet inträffade ungefär för en månad sedan den 29 sistlidne December, då det engelska ångskeppet *Laurestine* midt på ljusa dagen strandade på Kopparstenarne. Emedan vädret vid tillfället var godt och lugnt, så kunde visserligen skeppsbesättningen rädda sig i 2:ne

båtar, men då dykeribolaget Neptuns fartyg några få dagar derefter anlände till strandningsstället, var hela det stora ångskeppet med dess dyrbara last nästan spårlöst försvunnet i djupet. Blott en ångmaskin låg ännu kvar på grundet. Allt öfrigt var borta.

Sådana tilldragelser kunna ej annat än ålägga Svenska staten att göra allt hvad på den ankommer, för att söka förebygga förnyandet af dylika olycksfall. — Vår pligt emot medmänniskors lif och egendom, våra skyldigheter emot vår egen och andra nationers skeppsfart, ja, omsorgen om vår ära och vårt anseende gent emot utlandet fordrar detta. Men hvad som skall göras, bör göras snart.

Efter de upplysningar, som blifvit mig lemnade af sakkunnige personer, har jag blifvit öfvertygad om att förläggande af ett fyrskepp på Kopparstenerne nu mera låter sig göra utan allt för stora kostnader, äfvensom att detta utgör det enda fullt verksamma medel till förebyggande af sjöolyckor derstädes.

Jag vågar därför ödmjukligen föreslå:

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla att ett fyrskepp med ändamålsenlig utrustning och försedt med ljudsignalapparat måtte, så snart nödiga medel kunna dertill anskaffas, till sjöfartens skyddande utläggas på grundet Kopparstenerne.

Stockholm den 28 Januari 1879.

A. J. Lyth.

I förestående motion förenar sig

Aug. Bokström.

N:o 99.

Af Herr **A. K. Gasslander**: *Om underdånig skrifvelse angående reglering af städernas båtsmanshåll.*

Enligt gällande föreskrifter äro rikets städer och köpingar skyldiga att gemensamt hålla 879 nummer af den ordinarie båtsmansroteringen.